

ito...
eta kito!

Mendigorriko koban
Tartalo izeneko begi bakar gizato*bat
bizi zala inoen herriko zaharrak.
Hori entzunda eta ikusgureak*bultzatuta*
bertara joan zan behin Peru izeneko mutiko bizkorra.
Heldu, eta barrura sartu zan.

Barruan ez egoan inor. Baina halako baten
dank, dank, dank... pausu-hotsa entzun eban.
Tartalo bera zan; ardiakaz etorren.

Dzast! Mutilak behingo baten*gorde eban bere burua. Baina...

—*Ja, ja, ja! Ikusi häüt,* —esan eutsan gizatoak- *galdua häz!*
Eta koba sarrerea itxi egin eban harri bateaz.

Gero,

—*Gaurko ba jaukat janaria* —esan eutsan—
baina biharko ez... Bihar heü izango häüt janari!

Hori entzunik, gomutara etorri jakon Peru-ri
herriko zaharrak inoena: gizajalea*ere ba zala.
Eta dardaran jarri zan.

—*Gaur azkenengo loaldia izango dok-eta*
egik ohe horretan lo —esan eutsan gizatzarrak*.

Lo? Bai, zera! Artega*egoan eta ikaratuta, gure mutila.

Lo-korronka... bai, Tartalo bera!

Batera ta bestera ebilan Peru nondik eta zelan urtengo begira.

Honetan, gorpu*bat ikusi eban ohepean.

Ta hauxe esan eban berekautan

—*Ohe gainean ipiniko joät gorpua*
eta ohepean sartuko nök neu.

Ta horixe egin eban.

Gauerdian, Tartalok, iratzartu zanean,

dzast! dzast! eztenkada*bi emon eutsazan ohe gaineko gorpuari.

Eta hiltzat itzirik lotara joan zan barriro.

Peruk gero, gorpua ohepean ipini eta ohe gainean entzun zan bera.

Biharamon*goizean

—*Egun on!* —esan eutsan Peruk— *zelan egin dozu lo, ba?*

—*Nik ondo,* —esan eutsan harriturik— *eta heük?*

—*Nik ondo samar*... Zorri batzuk izan ditut, baina ondo!*

Tartalo orduan, lehengo eztenkadak ez zirala nahikoa izan-eta
burduntzi*bat zorrotzen hasi zan.

Peruk Tartalo-ren asmoa susmaturik surteko ilenti*bat hartu eta
zaust! begi bakarrean sartu eutsan.

—*Ai, ai, ai!* —erostaka*hasi zan oinazez,*eta— *Galdua nök!* —esanez.

Eta Tartalo itzu gelditu zan.

Amorruak eraginda Peru-ren bila hasi zan.

Ibili ta ibili... itsumustuan,*harrapatu egin eban.

Eta erdiko hatzamarrean eraztun*bat sartu eutsan,
“*hemen najagok*” esaten ekian eraztun bat.

Gero ardiak kanpora atarateko orduan,
koba atakan*jarririk banan banan ataraten hasi zan
lepoan danei ikuturik.

Peruk, mutiko zorrotza zan-eta, ardi narru bat aldean ipinirik
lau-hankan aterantza jo eban.

—“*Hemen najagok... hemen najagok...*” —inoan aldika eraztunak.

Baina hurrean entzun arren Tartalok
beste ardi bat zalakoan kobatik urteten itzi eutsan.

Konturatu zanean, barriz...

—*Madarikatu hori!* —esanda, atzetik jarraitu eutsan.

Atzetik joakola ikusirik erreka ertzera joan

eta hatzamarra eraztun eta guzti ebagi egin eban Peruk...

Eta uretara bota!

Tartalok “*hemen najagok*” entzuten eban lekura salto egin...

Eta, ito!

* gizato = *hombón, gigante*
* ikusgurea = *curiosidad*
* bultzatu = *impulsar*

* behingo baten = *en un dos por tres*
* gizajalea = *gizon jalea, antropófago*
* gizatzarra = *malvado*

* artega = *inquieta, intranquilo*
* gorpua = *cadáver*
* eztenkada = *puyazo*

* biharamonean = *al día siguiente*
* ondo samar = *bastante bien*
* burduntzi = *estaquilla*

* ilentzi = *tizón*
* erostaka = *lamentando*
* oinaze = *dolor, sufrimiento*

* itsumustuan = *a tientas*
* eraztuna = *anillo*
* ataka = *sarrera*